

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(andra avdelningen i utökad sammansättning)
den 30 januari 2002 *

I mål T-35/99,

Keller SpA, Palermo (Italien),

Keller Meccanica SpA, Villacidro (Italien),

företrädta av advokaterna D. Corapi, V. Cappucelli och M. Merola, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

med stöd av

Republiken Italien, företräd av U. Leanza och O. Fiumara, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

intervenient,

* Rättegångsspråk: italienska.

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, inledningsvis företrädd av G. Rozet och A. Aresu, och därefter av G. Rozet och V. Di Bucci, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 1999/195/EG av den 1 juli 1998 om stöd som Italien redan beviljat eller kommer att bevilja Keller SpA och Keller Meccanica SpA (EGT L 63, 1999, s. 55),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(andra avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden A.W.H. Meij samt domarna K. Lenaerts, M. Jaeger, J. Pirrung och M. Vilaras,

generaladvokat: H. Jung,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 6 juni 2001,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

Relevanta lagbestämmelser i regionen Sicilien

- 1 I artikel 2 i legge nr 119 för regionen Sicilien av den 13 december 1983 om lån inom sektorerna för industri, handel, hantverk, fiske och samarbete (*Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana* nr 51 av den 21 februari 1984, nedan kallad den regionala lagen nr 119/83), fastställs att dess bestämmelser skall tillämpas på ”industriföretag vars verksamhet bedrivs i regionen och som syftar till att främja de ekonomiska resurserna och arbetsmöjligheterna på Sicilien”. I artikel 3 i samma lag, i dess lydelse enligt artikel 31.1 i legge nr 25 för regionen Sicilien av den 1 september 1993 om särskilda åtgärder för främjande av sysselsättningen på Sicilien (*Gazzetta Ufficiale della Regione Siciliana* nr 42 av den 6 september 1993, nedan kallad den regionala lagen nr 25/93), fastställs att den roterande fond som har upprättats hos Irfis-Mediocredito della Sicilia SpA (nedan kallat Irfis) skall användas för att finansiera beställningar som industriföretag får av offentliga företag, som ställer krav i fråga om frister av teknisk natur och/eller bindningar av särskild betydelse.
- 2 Den regionala lagen nr 25/93 anmäldes till kommissionen, vilken senare godkände lagen genom beslut SG(94) D/3031 av den 3 mars 1994 (statligt stöd

C 12/92, f.d. NN 113/A/93 — Italien — Sicilien), som tillställdes den italienska regeringen (nedan kallat beslutet om godkännande av den sicilianska ordningen). Av beslutet framgår bland annat följande:

”... I skrivelse av den 6 maj 1992... underrättade kommissionen den italienska regeringen om att ett förfarande hade inletts enligt artikel 93.2 i EG-fördraget mot den regionala lagen nr 23/1991 för regionen Sicilien om särskilda åtgärder till förmån för industrin (stöd C 12/92).

...

Med hänsyn till den skyndsamhet som de italienska myndigheterna har åberopat med avseende på kommissionens ställningstagande till åtgärderna i fråga och med hänsyn till de uppgifter som finns tillgängliga beträffande artikel 13 i lag nr 23/1991 och artiklarna 30—31 i lag nr 25/1993, beslutar kommissionen emellertid att inte längre göra gällande den tidigare framställda anmärkningen, på nedan angivna villkor. I ovannämnda bestämmelser fastställs att företag som är verksamma på Sicilien skall beviljas stöd i form av ett lån, till en låg ränta på 4 procent, som uppgår till 30 procent av kontraktsvärdet avseende de beställningar som dessa företag fått. Denna åtgärd motiveras av behovet att kompensera den omständigheten att staten för närvarande inte vidtar särskilda åtgärder i södra Italien och av de höga räntekostnaderna på Sicilien.

Trots att det i detta fall rör sig om driftsstöd som i princip strider mot gemenskapsrätten, har kommissionen tagit hänsyn till de ekonomiska och sociala villkoren på Sicilien, en region som utvecklas långsammare och som har hög arbetslöshet.

Av dessa skäl beslutar kommissionen att, i enlighet med reglerna om undantag för regionalstöd (EGT C 212, 12.8.1988, s. 2—5), medge ett undantag för stöden i fråga enligt artikel 92.3 a i EG-fördraget, i den mån dessa åtgärder syftar till att främja den ekonomiska utvecklingen i en region där levnadsstandarden är onormalt låg och där det råder allvarig brist på sysselsättning. För att undvika eventuella störningar i marknadens normala funktion, som skulle kunna bli följden av en förlängd tillämpning av åtgärderna i fråga, beslutar kommissionen att begränsa sitt godkännande till att avse åtgärder som vidtas före den 31 december 1994, på grundval av det nu tillgängliga lånet på 50 miljarder ITL (+/- 27 MECU), och att från dessa bestämmelser utesluta varje eventuell förlängd återfinansiering.

Kommissionen önskar rikta den italienska regeringens uppmärksamhet på den omständigheten att nämnda bestämmelser skall tillämpas i överensstämmelse med de gemenskapsregler som avser vissa sektorer för industri, jordbruk och fiske samt jordbruksföretag som är organiserade enligt industriella kriterier.”

- 3 I legge nr 20 för regionen Sicilien av den 1 mars 1995, med rubriken ”Genomförande och ändring av den regionala lagen nr 119/83 av den 13 december 1983, senare ändrad och kompletterad, i fråga om lån till industriföretag för erhållande av beställningar: Regler för den korrekta tolkningen av artikel 9 i den regionala lagen nr 27 av den 15 maj 1991” (nedan kallad den regionala lagen nr 20/95 eller lag nr 20/95, har artikel 1, med rubriken ”Genomförande och ändring av artikel 3 i den regionala lagen nr 119/1983”, följande lydelse:

”1. Finansieringar som avses i artikel 3 i den regionala lagen nr 119/1983 av den 13 december 1983, i dess lydelse enligt artikel 31 i den regionala lagen nr 25 av den 1 september 1993, skall även beviljas företag på vilka det i lag nr 95 av den 3 april 1979 fastställda förfarandet för särskild förvaltning är tillämpligt.

2. Finansieringar som beviljas de ovan i punkt 1 nämnda företagen skall vara förenade med pantbrev och medföra allmän eller särskild förmånsrätt i företagets tillgångar till ett värde som inte överstiger 50 procent av de beviljade lånen eller, om företaget har beviljats en sådan statlig garanti som avses i artikel 2a i förordning (decreto legge) nr 26 av den 20 januari 1979, omvandlad till lag nr 95 av den 3 april 1979 i ändrad lydelse, till ett värde som motsvarar 50 procent av det beviljade lånet.”

Relevanta lagbestämmelser i regionen Sardinien

- 4 I artikel 1 i legge nr 66 för regionen Sardinien av den 10 december 1976 om upprättande av en fond för bevarande av produktions- och sysselsättningsnivån inom industrisektorn (Bolletino Ufficiale della Regione Autonoma della Sardegna nr 1054 av den 14 december 1976, nedan kallad den regionala lagen nr 66/76 eller lag nr 66/76), fastställs att det skall upprättas en ad hoc-fond som syftar till att säkerställa bevarandet av produktions- och sysselsättningsnivån inom industrisektorn och till att underlätta det finansiella, tekniska och ekonomiska återupprättandet för industriföretag som har sitt säte och sina anläggningar på Sardinien och som har svårigheter med att fortsätta bedriva sin verksamhet, trots att de har ett visst produktionsvärde. En sådan fond har bland annat upprättats hos Società Finanziaria Industriale Rinascita Sardegna (nedan kallat Sfirs).
- 5 De italienska myndigheterna anmälde denna sardiska stödordning till kommissionen den 3 augusti 1984. I en skrivelse av den 28 juni 1985 underrättade dessa myndigheter kommissionen om ett förslag till tillämpningsföreskrifter för den regionala lagen nr 66/76, vari följande angavs:

”Lån får endast beviljas små och medelstora företag med fasta investeringar som inte överstiger 7 miljarder italienska lire och med högst 100 anställda (Possono beneficiare dei mutui soltanto le piccole e medie imprese, avanti investimenti fissi non superiori a 7 miliardi di Lire e nei limiti di 100 addetti.)”

- 6 Kommissionen godkände denna stödordning genom ett beslut som den meddelade i skrivelse SG(85) D/9533 av den 25 juli 1985 (nedan kallat beslutet om godkännande av den sardiska ordningen). Beslutet har följande lydelse:

”Ni informeras härmed om att kommissionen, med hänsyn till de ändringar av ordningarna som genomförts genom regionens tillämpningsföreskrifter, anser att det inte längre finns skäl att göra gällande sina anmärkningar angående de åtgärder som avses i den regionala lagen nr 66/1976 och i artikel 14 i den regionala lagen nr 31/1983. Kommissionen har i sin prövning särskilt beaktat att det rör sig om två ordningar till förmån för små och medelstora företag, att den räntesats som det åligger stödmottagarna att betala i allmänhet uppgår till 8 procent, att varje företags verksamhet endast kan finansieras en enda gång och att dessa företag huvudsakligen bedriver sin verksamhet lokalt, i en mindre gynnad region...

Vad beträffar lag nr 66/1976 om företag i svårigheter, har kommissionen särskilt noterat de begränsningar som avser de stödmottagande företagens storlek (personalstyrkan som begränsas till 100 anställda och fasta investeringar som inte överstiger 7 miljarder ITL), till att denna ordning inte kan kumuleras med andra stöd som har samma syfte samt till att sektorerna för kemi och syntetfiber samt textil och beklädnad i princip inte omfattas av förmånerna enligt denna ordning...

...

Kommissionen beslutar följaktligen att avsluta det enligt artikel 93.2 i EG-fördraget inledda förfarandet mot artikel 49 i lag nr 26/84 för regionen Sardinien.”

- 7 Den 22 oktober 1985 antog Giunta i den autonoma regionen Sardinien formellt tillämpningsföreskrifterna för den regionala lagen nr 66/76, vilka var identiska med de föreskrifter som hade godkänts i samband med beslutet om godkännande av den sardiska ordningen. Nämnda Giunta antog emellertid nya tillämpningsföreskrifter för denna lag den 6 november 1986. I artikel 2 i de nya föreskrifterna fastställs följande: "Finansiering får endast ske till förmån för små och medelstora företag med fasta investeringar som inte överstiger 7 miljarder lire, beräknade på grundval av det värde som framgår av balansräkningen, saldout efter avskrivningar på grund av värdeminskning samt eventuella revalveringar. Finansieringen skall vara proportionell i förhållande till taket på 100 anställda."
- 8 Giunta i den autonoma regionen Sardinien ändrade därefter dessa föreskrifter på nytt genom beslut av den 23 juni 1992 och av den 1 juni 1993. De villkor som ställs i tillämpningsföreskrifterna för den regionala lagen nr 66/76, i deras nya lydelse, är bland annat följande: begränsning av finansiering till företag vars fasta investeringar inte överstiger 80 miljarder italienska lire (ITL); iakttagande av det kriterium som avser förhållandet mellan antalet anställda och finansieringen per enhet (65 miljoner ITL per person); och det fastställda taket på 100 personer. De nya föreskrifterna anmälades inte till kommissionen efter det att de hade antagits.

Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter

- 9 I gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EGT C 368, 1994, s. 12, nedan kallade riktlinjerna för företag i svårigheter), i deras lydelse år 1997 (EGT C 283, 1997, s. 2), anges

bland annat att medgivande av omstruktureringsstöd förutsätter att restriktiva villkor är uppfyllda. En i detta sammanhang inlämnad omstruktureringsplan skall särskilt uppfylla samtliga av följande allmänna villkor:

”i) Återställa lönsamheten

Det oeftergivliga villkoret för alla omstruktureringsplaner är att de måste återställa långfristig lönsamhet och livsduglighet för företaget inom en rimlig tid och på basis av realistiska antaganden om dess framtida verksamhetsvillkor. Följaktligen måste omstruktureringsstöd kopplas till en livsduglig omstrukturerings-/återhämtningsplan som överlämnas med alla relevanta uppgifter till kommissionen.... För att fylla lönsamhetskriteriet måste omstruktureringsplanen anses kapabel att föra företaget till en position där det kan täcka alla sina kostnader inklusive avskrivning och finansiella kostnader och generera en minimiavkastning på kapitalet så att företaget när det har avslutat sin omstrukturering inte kommer att behöva ytterligare tillskott av statligt stöd och kommer att vara i stånd att konkurrera på marknaden av egen kraft....

ii) Undvika att stödet otillbörligt snedvrider konkurrensen

Ett ytterligare villkor för omstruktureringsstöd är att åtgärder vidtas för att i möjligaste mån kompensera skadliga effekter för konkurrenterna. Annars skulle stödet 'strida mot det gemensamma intresset' och inte vara berättigat till undantag enligt artikel 92.3 c [i fördraget]. Om det enligt en objektiv bedömning av situationen för efterfrågan och tillgång anses att det finns ett strukturellt överskott av produktionskapacitet på en relevant marknad i Europeiska gemenskapen som betjänas av stödmottagaren, måste omstruktureringsplanen ge ett bidrag, proportionellt till det stödbelopp som erhålls, till omstrukturering av motsvarande marknad i Europeiska gemenskapen genom att oåterkalleligt

minska eller stänga kapacitet.... En uppmjukning av principen om krav på proportionell kapacitetsminskning kan medges om en sådan minskning kan förväntas förorsaka konkret försämring av marknadens struktur, till exempel genom att skapa monopol eller en snäv oligopolsituation....

iii) Stöd i förhållande till kostnader och fördelar med omstruktureringen

Stödets belopp och omfattning måste begränsas till det strikta minimum som krävs för att göra det möjligt att genomföra omstruktureringen och måste knytas till de fördelar som gemenskapen kan förvänta sig. Stödmottagare kommer därför normalt förväntas att på ett påtagligt sätt bidra till omstruktureringsplanen med egna medel eller från extern marknadsfinansiering....”

Kommissionens meddelanden och riktlinjer om regionalstöd

¹⁰ I punkt I.6 i kommissionens meddelande om metoden för att tillämpa artikel 92.3 a och 92.3 c på regionalstöd (EGT C 212, 1988, s. 2) anges följande:

”... vissa regioner kan vara så allvarligt missgynnade när det gäller kostnader och infrastruktur, att det är extremt svårt att behålla befintliga investeringar. Att behålla befintliga investeringar, eventuellt under kortare eller medellång tid, kan, under de första utvecklingsstadierna, utgöra ett oeftergivligt villkor för att locka nya investeringar, som i sin tur kan bidra till regionens ekonomiska uppsving....

Med hänsyn till de särskilda svårigheterna i dessa regioner kan kommissionen som undantag medge vissa driftsstöd i regioner som avses i artikel 92.3 a, på följande villkor:... stödet får inte beviljas i strid med de särskilda reglerna om stöd till företag i svårigheter;...”

Bakgrunden till tvisten

- 11 När denna talan väcktes ingick de två sökandena Keller SpA (nedan kallat Keller) och Keller Meccanica SpA (nedan kallat Keller Meccanica) i industrikoncernen Keller, som är verksam inom sektorn för konstruktion av rullande järnvägsmateriel. Keller har sitt säte på Sicilien och sysselsätter 294 personer. Keller Meccanica, som till 100 procent ägs av Keller, har sitt säte på Sardinien och har 319 anställda. En betydande del av verksamheten för dessa företag bestod i att utföra beställningar från Ferrovie dello Stato (den italienska statens järnvägar). Anbuden från dessa företag hade dessutom antagits i samband med anbudsinfordran som ägde rum i andra medlemsstater, däribland Tyskland. Efterfrågan på rullande järnvägsmateriel sjönk emellertid kraftigt i början av 90-talet. Samtidigt ökade sökandenas skuldsättning kraftigt. Genom ministerdekret av den 16 juni respektive den 3 augusti 1994 ställdes sökandena under särskild förvaltning enligt lag nr 95/79 av den 3 april 1979 om särskild förvaltning (*Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana* nr 94 av den 4 april 1979, nedan kallad lag nr 95/79).
- 12 Den särskilda förvaltaren lade fram ett återhämtningsprogram, på grundval av de löpande beställningsarbetena hos var och en av sökandena, som godkändes genom ministerdekret av den 22 december 1994 (nedan kallat återhämtningsprogrammet). De andra företagen i Keller-koncernen avvecklades. Bland de finansieringar som erhöles i detta sammanhang förekom förmånliga lån, varav ett

på 33 839 miljoner ITL som Irfis beviljade Keller och ett på 6 500 miljoner ITL som Sfirs beviljade Keller Meccanica. Båda dessa lån beviljades till räntesatser (på 4 respektive 5 procent) som vid tidpunkten för beviljandet var lägre än referensräntan för Italien (11,35 procent för år 1995).

- 13 Irfis åtog sig närmare bestämt, genom avtal av den 29 december 1994, att ge Keller en kredit, i enlighet med den regionala lagen nr 25/93. Detta avtal ingicks på grundval av ett återhämtningsprogram, i syfte att utföra redan lämnade beställningar, som avsåg 126 131 miljoner ITL. Efter att ha konstaterat att den statliga garantin inte kunde erhållas träffade parterna den 22 december 1995 en överenskommelse om ändring av de garantiformer som avsågs i det ursprungliga avtalet samtidigt som övriga finansieringsvillkor bekräftades. Finansieringen beviljades i april 1996.
- 14 Genom avtal av den 14 december 1995 beviljade Sfirs Keller Meccanica ett lån enligt artikel 2 a i den regionala lagen nr 66/76, i syfte att göra det möjligt att genomföra återhämtningsprogrammet.
- 15 I skrivelser av den 12 april och den 2 maj 1996 underrättade den italienska regeringen kommissionen om sin avsikt att bevilja sökandena statliga garantier för ovannämnda förmånliga lån.
- 16 Regionen Sicilien bedömde, i en skrivelse av den 20 september 1996, med rubriken "EG — Regional lag av den 1 mars 1995, Statligt stöd till förmån för Keller-koncernen (stöd nr 316/96)", som sändes till italienska ministeriet för industri, handel och hantverk och därefter till kommissionen, att "den regionala lagen nr 20/95 utvidgade kretsen av förmånstagarna enligt artikel 31 i den regionala lagen nr 25/93 till att även avse företag som står under särskild förvaltning, varvid avräkning skulle göras från de krediter som för övrigt redan hade beviljats, men som ännu inte hade använts".

- 17 Med hänsyn till de ofullständiga uppgifterna från de italienska myndigheterna och till kommissionens allvarliga tvivel i fråga om de anmälda åtgärderna, beslutade kommissionen att den 5 mars 1997 inleda det förfarande som anges i artikel 93.2 i EG-fördraget (nu artikel 88.2 EG) beträffande det förmånliga lån som Irfis hade beviljat Keller till en årlig räntesats på 4 procent, det förmånliga lån som Sfirs hade beviljat Keller Meccanica till en årlig räntesats på 5 procent och förslaget att bevilja statliga garantier till förmån för Keller och Keller Meccanica för 50 procent av de ovannämnda förmånliga lånen.
- 18 En kopia av den skrivelse som kommissionen sände till de italienska myndigheterna offentliggjordes den 7 maj 1997 i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* (EGT C 140, s. 12). I det administrativa förfarandet inkom inget yttrande från berörda tredje parter till kommissionen. De italienska myndigheterna yttrade sig över beslutet att inleda detta förfarande i skrivelse av den 19 maj 1997. Med skrivelsen bifogade de en försändelse av den 21 april 1997 från regionen Sicilien, i vilken bland annat följande anfördes:

”... Det rör sig om den regionala lagen nr 119/83, i dess lydelse enligt den regionala lagen nr 25/93 inom ramen för vilken Irfis kompletterade lånet, i enlighet med de villkor som faktiskt föreskrivs av Europeiska unionen. Den regionala lagen nr 20/95 har däremot ingen inverkan på fristerna. Denna lag syftade i realiteten endast till att verkställa en tidigare avtalad transaktion.”

- 19 I en skrivelse till kommissionen av den 27 januari 1998 informerade de italienska myndigheterna om att de statliga garantierna inte skulle beviljas, och de drog tillbaka anmälan avseende dessa garantier. Kommissionen avslutade följaktligen det förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget som inletts i detta avseende.

Det ifrågasatta beslutet och förfarandet

- 20 Den 1 juli 1998 fattade kommissionen beslut 1999/195/EG om stöd som Italien redan beviljat eller kommer att bevilja Keller och Keller Meccanica (EGT L 63, 1999, s. 55, nedan kallat det ifrågasatta beslutet).
- 21 Kommissionen ålade de italienska myndigheterna att vidta de åtgärder som var nödvändiga för att säkerställa att de olagligen utbetalade stöden återkrävdes. I syfte att genomföra det ifrågasatta beslutet uppmanade Irfis och Sfirs, i skrivelser av den 14 och den 18 december 1998, Keller och Keller Meccanica att återbetala stöden.
- 22 I det ifrågasatta beslutet antecknas bland annat följande:

”IV

...

B. Det förmånliga lån på 33 839 miljoner lire som beviljats Keller SpA

När förfarandet inleddes förklarade kommissionen att de italienska myndigheterna tidigare själva hade hävdats att lånet hade beviljats den 22 april 1996 med stöd av den regionala lagen nr 20/1995, genom vilken regionen Sicilien utvidgade

artiklarna 30 och 31 i den regionala lagen nr 25/1993 till att omfatta företag som ställts under särskild förvaltning. De åtgärder som faller under artiklarna 30 och 31 i den regionala lagen nr 25/1993 godkändes av kommissionen 1994... Eftersom den regionala lagen nr 20/1995 utgjorde en ändring av den regionala lagen nr 25/1993 ansåg kommissionen att den utgjorde en del av den ursprungliga ordningen, som fortfarande är under prövning (statligt stöd NN 113/A/93 — Italien)....

I en skrivelse av den 20 september 1996... informerade regionen Sicilien om att den regionala lagen nr 20/1995 utvidgade förmånstagarna av den regionala lagen nr 25/1993 till att även avse företag som står under särskild förvaltning. I en skrivelse daterad den 21 april 1997 skrev regionen Sicilien att den regionala lagen nr 20/1995 syftade till att göra det möjligt att verkställa en transaktion som tidigare hade avslutats.

Detta visar att den regionala lagen nr 25/1993 inte var tillämplig på företag som står under särskild förvaltning enligt artikel 2a i lag nr 95/1979. Detta bekräftas även av det faktum att de italienska myndigheterna den 14 mars 1995 beslöt att enligt artikel 93.3 i EG-fördraget anmäla de ändringar som hade införts genom den regionala lagen nr 25/1993.

...

Dessutom beviljades det förmånliga lånet innan de ändringar som tillät det antogs och innan kommissionen kunde ta ställning till dessa. Inslaget av stöd i det förmånliga lånet bör därför betraktas som olagligt,... Kommissionen måste således betrakta stödet i fråga på samma sätt som en ny enskild åtgärd som inte omfattas av den godkända ordningen....

C. Det förmånliga lån på 6 500 miljoner lire som beviljats Keller Meccanica SpA

...

När förfarandet inleddes observerade kommissionen att det förmånliga lånet inte uppfyllde de villkor på vilka den grundade sitt godkännande av stödordningen (statligt stöd C 4/85 [— Italien]), särskilt vad gällde storleken på eventuella stödmottagare. Enligt stödordningen, såsom den godkändes av kommissionen, skulle stödmottagarna begränsas till företag med fasta investeringar som inte översteg 7 miljarder lire och med högst 100 anställda. Enligt de upplysningar som de italienska myndigheterna lämnade innan förfarandet inleddes hade Keller Meccanica SpA en personalstyrka motsvarande 319 heltidsanställda personer och sammanlagt 53 466 miljoner lire i fasta investeringar.

...

Vad gäller det förmånliga lånet till Keller Meccanica SpA noterar kommissionen att den i sitt beslut från 1985 (statligt stöd C 4/[85] — Italien) tydligt fastställde kriterierna för stödberättigande. I den skrivelse som skickades till de italienska myndigheterna för att underrätta dem om kommissionens beslut anges uttryckligen att 'kommissionen har noterat de fastställda begränsningarna i fråga om de stödmottagande företagens storlek (högst 100 anställda och högst 7 miljarder lire i fasta investeringar)'. Gränsen på 100 anställda skall alltså förstås som ett storlekskriterium och en högsta gräns. Även om de italienska myndigheterna ansåg att kommissionens beslut inte återspeglade den anmälda ordningens innebörd, har de inte överklagat beslutet till Europeiska gemenskapernas domstol inom fastställd tid. Beslutet är därmed slutgiltigt och oåterkalleligt.

Eftersom den godkända ordningen inte föreskrev en mekanism för anpassning av kriterierna för stöd och stödberättigande, är de senare ändringar som gjorts materiella och skulle ha anmälts till kommissionen enligt artikel 93.3 i EG-fördraget. Eftersom någon sådan anmälan inte har gjorts kan man inte hävda att kommissionens godkännande av stödordningen omfattar det förmånliga lån som redan beviljats Keller Meccanica SpA....

V

...

I gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter anges att sådant stöd redan genom sin art snedvrider konkurrensen och påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Snedvridningen av konkurrensen och påverkan på handeln mellan medlemsstaterna bekräftas också av den nuvarande situationen inom den sektor som de båda företagen är verksamma inom.

Sektorn för rullande material innefattar tillverkning av utrustning för järnväg och spårbunden stadstransport... Efter en period av stagnation under tiden från mitten till slutet av 80-talet ökade efterfrågan snabbt från 1991 fram till 1994. Såväl produktionen som konsumtionen hade en lätt nedgång under 1994... varefter båda föll... och stannade på lägre nivåer än 1992.

Efterfrågan inom denna sektor är koncentrerad till ett litet antal kunder,... Efterfrågan på rullande material är beroende av den långsiktiga politiken på infrastruktur- och transportområdet, vilken i sin tur påverkas av det politiska och ekonomiska klimatet.

Eftersom marknaden består av ett ganska litet antal kunder med stora projekt som är sällan förekommande och i allmänhet pågår i flera år, är konkurrensen mellan leverantörerna alltid mycket stark....

VI

De italienska myndigheterna definierade den föreslagna statliga garantin för en del av de förmånliga lånen till Keller SpA och Keller Meccanica SpA som omstruktureringsstöd. Även själva lånen bör därför betraktas som finansiella stöd till omstrukturering....

I detta ärende syftar stödet till att möjliggöra för de två företagen att slutföra befintliga kontrakt.... Som kommer att förklaras nedan har dessutom de planer som lämnats in till kommissionen endast som mål att slutföra kontrakten och de kan inte betraktas som omstruktureringsplaner som kan återupprätta ett företags lönsamhet på lång sikt.

...

För att kommissionen skall kunna godkänna stödet måste omstruktureringsplanen uppfylla [fyra kumulativa villkor]...

... I den plan för Keller SpA som har lagts fram för kommissionen räknar man med ett slutligt positivt resultat på 1 805 miljoner lire efter det att kontrakten har slutförts. I Keller Meccanica SpA:s fall förutses ett slutresultat på 8 300 miljoner lire....

När förfarandet inleddes hade inget av de två företagen nya kontrakt. Kommissionen kunde inte dra slutsatsen att de omstruktureringsplaner som upprättats för företagen skulle återupprätta deras lönsamhet på lång sikt, eftersom de förväntade resultaten inte var tillräckliga för att företagen skulle kunna täcka tidigare förluster, även om de redan förvärvade kontrakten skulle slutföras.

...

På grundval av ovanstående uppgifter kan kommissionen inte ändra sina preliminära slutsatser, dvs. att det 'återhämtningsprogram' som den särskilda förvaltaren för Keller SpA och Keller Meccanica SpA har upprättat inom ramen för lag nr 95/1979 endast utgör en finansieringsplan som syftar till att slutföra de kontrakt som hade erhållits då lagen började tillämpas på företagen. Återhämtningsprogrammet kan inte betraktas som en sådan omstruktureringsplan som definieras i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter, eftersom det inte innehåller någon genomförbar, sammanhängande och långtgående plan för att återupprätta företagets lönsamhet på lång sikt. För att uppfylla lönsamhetskriteriet måste omstruktureringsplanen anses kapabel att göra det möjligt för företaget att täcka alla sina kostnader, inklusive avskrivning och finansiella kostnader, och generera en minimiavkastning på kapitalet så att företaget när det har avslutat sin omstrukturering inte kommer att behöva ytterligare tillskott av statligt stöd och kommer att vara i stånd att konkurrera på marknaden av egen kraft.

Detta är helt klart inte fallet i detta ärende. Åtgärden är avsedd att upprätthålla båda företagens verksamhet under en begränsad övergångsperiod, fram [till] dess att man har funnit en privat köpare.... Det måste därför konstateras att det första och viktigaste villkoret i riktlinjerna (att upprätta en omstruktureringsplan som är i stånd att återupprätta företagets lönsamhet på lång sikt) inte är uppfyllt.

Villkoret om att undvika att stödet otillbörligt snedvrider konkurrensen är inte heller uppfyllt, eftersom båda företagen under övergångsperioden har hållits vid liv på konstlad väg till skada för de konkurrenter inom sektorn som inte får stöd. Det är vidare inte uteslutet att de två företagen får nya order.

Inslagen av stöd i de förmånliga lånen... kan därför inte omfattas av undantaget i artikel 92.3 c, vilket är det enda undantag som kan tillämpas på stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter....

Inte heller det faktum att båda företagen är underkastade särskild förvaltning leder till någon ändring av kommissionens slutsatser....

VII

Stödinslagen kan beräknas som skillnaden mellan de räntesatser som tillämpats för företagen och den referensränta som användes vid beräkningen av netto-bidragsekvivalenten för regionalstöd i Italien 1995, dvs. 11,35 %. Detta ger ett stödinslag på 4 288 miljoner lire för det förmånliga lån som beviljats Keller SpA och på 903 miljoner lire för det förmånliga lån som beviljats Keller Meccanica SpA.

...

Artikel 1

De villkor enligt vilka de förmånliga lånen... har beviljats motsvarar inte dem som anges i de av kommissionen godkända ordningarna för regionalstöd. De nämnda lånen beviljades dessutom innan kommissionen i enlighet med artikel 93.3 i fördraget hade yttrat sig över de senare gjorda ändringarna av stödordningarna.

Artikel 2

De stöd som beviljats i form av räntesubventioner, motsvarande 4 288 miljoner lire till förmån för Keller SpA och 903 miljoner lire till förmån för Keller Meccanica SpA, är olagliga.

Sådana stöd kan inte omfattas av något av de undantag som anges i artikel 92.2 och 92.3 i fördraget... och är därför oförenliga med den gemensamma marknaden enligt artikel 92.1 i fördraget...

Artikel 3

Italien skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att de olagligen utbetalda stöd som anges i artikel 2 återkrävs. Återkravet skall ske i enlighet med gällande förfaranden och bestämmelser i Italien.

Till de belopp som skall återkrävas skall läggas ränta som löper från och med den dag stöden betalades ut till och med den dag då de faktiskt återbetalas.”

- 23 Sökandena väckte denna talan, genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 8 februari 1999, utan att invänta det ifrågasatta beslutets offentliggörande i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.
- 24 Genom handling, som inkom till förstainstansrättens kansli den 29 juli 1999, ansökte Republiken Italien om att få intervensera till stöd för sökandenas yrkanden. Ordföranden på andra avdelningen i utökad sammansättning beviljade ansökan genom beslut av den 24 november 1999.
- 25 Republiken Italien inkom med sin interventionsinlägga den 19 januari 2000.
- 26 Efter det att referenten hade avgett sin rapport beslutade förstainstansrätten (andra avdelningen i utökad sammansättning) att inleda det muntliga förfarandet. Som en åtgärd för processledning anmodade förstainstansrätten parterna att besvara vissa skriftliga frågor och att inkomma med vissa handlingar. Parterna efterkom begäran.
- 27 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens muntliga frågor vid förhandlingen den 6 juni 2001.

Parternas yrkanden

28 Sökandena har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara det ifrågasatta beslutet,

— fastställa att de omtvistade stöden inte kan återkrävas,

— eller i andra hand upphäva det ifrågasatta beslutet i den del som avser ränteberäkningarna på de belopp som skall återkrävas, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

29 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökandena att solidariskt ersätta rättegångskostnaderna.

30 Intervenienten har yrkat att förstainstansrätten skall

- bifalla sökandenas yrkanden, och

- förplikta kommissionen att ersätta samtliga rättegångskostnader, inklusive intervenientens rättegångskostnader.

Saken

Det första och det andra yrkandet

- 31 Sökandena har i huvudsak åberopat fyra grunder till stöd för deras första yrkande om att det ifrågasatta beslutet skall ogiltigförklaras. Den första grunden avser en felaktig tolkning av den tillämpliga italienska lagstiftningen och följaktligen en felaktig tillämpning av artikel 92 i EG-fördraget (nu artikel 87 EG i ändrad lydelse), samt en otillräcklig motivering när det gäller det förmånliga lån som Keller beviljades. Den andra grunden avser en felaktig tolkning av den tillämpliga italienska lagstiftningen och följaktligen en felaktig tillämpning av artikel 92 i fördraget, samt en otillräcklig motivering när det gäller det förmånliga lån som Keller Meccanica beviljades. Den tredje grunden avser åsidosättande av riktlinjerna för företag i svårigheter, en felaktig tillämpning av artikel 92 i fördraget och åsidosättande av motiveringsskyldigheten. Slutligen avser den fjärde grunden åsidosättande av motiveringsskyldigheten såvitt avser hänvisningen till de regler i den italienska lagstiftningen som avser särskild förvaltning.

- 32 Förstainstansrätten konstaterar att det andra yrkandet, genom vilket sökandena har begärt att det skall fastställas att de omtvistade stöden inte kan återkrävas, i realiteten avser delvis ogiltigförklaring av det ifrågasatta beslutet, närmare bestämt av artikel 3 första stycket i nämnda beslut, i vilken det fastställs att de olagligen utbetalda stöden skall återkrävas.
- 33 Förstainstansrätten konstaterar dessutom att sökandena inte har åberopat någon särskild grund till stöd för detta andra yrkande. Rätten finner följaktligen att det är lämpligt att behandla de två första yrkandena tillsammans.

Den första grunden: En felaktig tolkning av den tillämpliga italienska lagstiftningen och följaktligen en felaktig tillämpning av artikel 92 i fördraget, samt en otillräcklig motivering när det gäller det förmånliga lån som Keller beviljades

— Sammanfattning av parternas argument

- 34 Sökandena har för det första påpekat att kommissionen i det ifrågasatta beslutet ansåg att den regionala lagen nr 25/93 inte var tillämplig på företag som står under särskild förvaltning.
- 35 Sökandena har i detta hänseende emellertid anfört att Keller, i enlighet med artikel 3 i den regionala lagen nr 25/93, som var föremål för beslutet om godkännande av den sicilianska ordningen, kunde få det omtvistade förmånliga lånet.

- 36 Påståendet att den regionala lagen nr 25/93 inte är tillämplig på företag som står under särskild förvaltning saknar grund, för det första därför att denna lag syftar till att främja finansiering av beställningar som "industriföretag" i vid mening får, och det finns ingen omständighet som gör det möjligt att utesluta lagens tillämpning i fråga om företag som står under särskild förvaltning. Intervenienten har förklarat att den stödjer sökandenas argumentation i denna fråga. För det andra motsägs inte, enligt sökandena, deras tolkning av den regionala lagen nr 25/93 och lag nr 95/79 av att det i den regionala lagen nr 20/95 angavs att även företag som stod under särskild förvaltning kunde beviljas dessa finansieringar. De aktuella bestämmelserna i sistnämnda lag har nämligen ett tolkningsvärde i det att de endast syftar till att precisera tillämpningsområdet för de bestämmelser som redan gällde.
- 37 Sökandena har dessutom framhållit att kommissionen till stöd för sin ståndpunkt har gjort gällande att de italienska myndigheterna, i den skriftväxling som ägde rum innan det administrativa förfarandet inleddes, förklarade att finansieringen hade beviljats med stöd av den regionala lagen nr 20/95. De har anfört att regionen Sicilien, i skrivelser av den 20 september 1996 och av den 21 april 1997, visserligen förklarade att den regionala lagen nr 20/1995 dels hade utvidgat kretsen av förmånstagare enligt den regionala lagen nr 25/93 till att även avse företag som står under särskild förvaltning, dels syftade till att göra det möjligt att verkställa en tidigare avtalad transaktion. Sökandena har emellertid påmint om att lagbestämmelserna skall tolkas i enlighet med deras formella lydelse och rättsliga kriterier som avser det logiska och systematiska sammanhanget. Att vissa sektorer (elektricitet, petrokemi, etcetera) utesluts genom artikel 3 i den regionala lagen nr 25/93 bekräftar, enligt sökandena, att den italienska lagstiftaren uttryckligen har angett de gränser inom vilka förmånliga lån får medges och att lagstiftaren har velat att ordningen utanför dessa gränser skall vara tillgänglig för samtliga lokala industriföretag.
- 38 I sin replik har sökandena för det andra gjort gällande att kommissionen i det ifrågasatta beslutet i stor utsträckning korrigerade och preciserade den argumentation som utvecklades i samband med beslutet att inleda det administrativa förfarandet, bland annat i fråga om fastställelsen av den sicilianska lagstiftning

som var tillämplig. Sökandena har påpekat att det felaktiga resonemang som kommissionen inledningsvis förde medförde att utredningen i detta fall blev bristfällig, bland annat genom att de berörda hindrades från att göra gällande sin ståndpunkt på ett korrekt sätt.

- 39 Sökandena har dessutom hävdad att kommissionen företog en ytlig granskning av det förmånliga lån som Keller hade beviljats, vilket i det aktuella fallet ledde till en felaktig tillämpning av artikel 92 i EG-fördraget. Slutligen kan inte kommissionens ståndpunkt i fråga om detta lån, en ståndpunkt som inte stöds av något rättsligt argument grundat på den granskade lagstiftningens ordalydelse eller *ratio*, anses utgöra en korrekt motivering av det ifrågasatta beslutet.
- 40 Kommissionen har bestritt att dessa argument är välgrundade och har följaktligen dragit slutsatsen att det förmånliga lån som Keller beviljades inte uppfyllde villkoren enligt stödordningen i fråga, såsom den hade godkänts av kommissionen, och att det följaktligen beviljades på ett rättsstridigt sätt.

— Förstainstansrättens bedömning

- 41 Som kommissionen med fog har påpekat avser den första grunden för det första huruvida institutionen gjorde en riktig bedömning i frågan huruvida villkoren för att bevilja det förmånliga lån som Keller erhöll var förenliga med bestämmelserna i de regionala lagarna nr 119/83 och nr 25/93, vilka motsvarar den ordning som avses med beslutet om godkännande av den sicilianska ordningen.
- 42 Kommissionens bedömning av det stöd som Keller beviljades skall prövas i förhållande till innehållet i beslutet om godkännande av den sicilianska ordningen och mot bakgrund av de uppgifter som de italienska myndigheterna hade lämnat till kommissionen i det administrativa förfarande som föregick antagandet av det ifrågasatta beslutet.

- 43 I detta hänseende konstaterar förstainstansrätten för det första att kommissionen hade tillgång till skrivelsen av den 20 september 1996 från regionen Sicilien (se ovan punkt 16), när det ifrågasatta beslutet antogs. Skrivelsen avser, enligt dess rubrik, både lag nr 20/95 och Keller. I skrivelsen anges dessutom att lag nr 20/95 utvidgade kretsen av förmånstagare enligt lag nr 25/93 till att även avse företag som står under särskild förvaltning. Denna precisering utgör den första omständighet på grundval av vilken kommissionen skäligen kunde dra slutsatsen att dess godkännande av den sicilianska ordningen inte kunde anses omfatta de företag som står under denna särskilda förvaltning.
- 44 Förstainstansrätten konstaterar därefter att kommissionen förfogade över skrivelsen av den 21 april 1997 från regionen Sicilien (se ovan punkt 18). Denna skrivelse kunde skäligen anses bekräfta ovannämnda slutsats, eftersom det däri angavs att lag nr 20/95 syftade till att ”verkställa en tidigare avtalad transaktion”.
- 45 Slutligen kunde kommissionen även på grundval av förslaget till lag nr 20/95, enligt den lydelse som anmälades till kommissionen, med hänsyn till dess rubrik och innehåll, ett innehåll som är identiskt med själva lagens innehåll, sluta sig till att lag nr 25/93, i dess godkända lydelse, uteslöt företag som står under särskild förvaltning från dess tillämpningsområde. I artikel 1 i lag nr 20/95 föreskrevs nämligen att artikel 3 i den regionala lagen nr 119/83, i dess lydelse enligt artikel 31 i den regionala lagen nr 25/93, även skulle tillämpas på dessa företag. Denna artikel 1 hade dessutom rubriken ”Genomförande och ändring av artikel 3 i den regionala lagen nr 119/83”, i motsats till artikel 2 i samma lag nr 20/95, som hade rubriken ”Regler för den korrekta tolkningen av artikel 9 i den regionala lagen 27/1991”.
- 46 Av det föregående följer att kommissionen hade fog för att anse att det stöd som Keller hade beviljats individuellt gick längre än gränserna enligt den regionala lagen nr 119/83, i dess lydelse enligt den regionala lagen nr 25/93, såsom denna lag godkänts enligt beslutet om godkännande av den sicilianska ordningen.

- 47 Vad för det andra avser sökandenas argumentation enligt vilken felaktigheter begicks i utredningsförfarandet (se ovan punkt 38), konstaterar förstainstansrätten för det första att det rör sig om en ny grund i den mening som avses i artikel 48.2 i förstainstansrättens rättegångsregler. Argumentationen, som avser en jämförelse mellan uppgifterna i det ifrågasatta beslutet och de uppgifter som lämnades i det administrativa förfarandet, kan självklart inte heller anses ha föranletts av rättsliga eller faktiska omständigheter som har framkommit först under förfarandet vid rätten, i enlighet med vad som fastställs i artikel 48.2 första stycket i rättegångsreglerna. Nämnade argumentation skall följaktligen avvisas.
- 48 Förstainstansrätten finner därefter att denna argumentation i varje fall inte kan vinna framgång i sak, eftersom sökandena själva har påpekat att kommissionen vid tidpunkten för det ifrågasatta beslutet korrigerade de felaktigheter som påstås ha begåtts under det administrativa förfarandet. Eftersom kommissionen i sitt beslut om att inleda förfarandet i fråga klart hade angett vilken regional lag som den ansåg utgjorde grunden för att bevilja det förmånliga lånet, hade dessutom de "berörda" i den mening som avses i artikel 93.2 i fördraget, däribland regionen Sicilien och sökandena, på ett lämpligt sätt informerats i denna fråga och följaktligen kunnat meddela kommissionen varför de ansåg att detta lån hade beviljats med stöd av en annan regional lag. Det syfte som avses med denna bestämmelse är följaktligen uppnått i detta fall och sökandenas processuella rättigheter har följaktligen inte kränkts.
- 49 Av övervägandena ovan framgår slutligen att det ifrågasatta beslutet har en tillräcklig motivering som gör det möjligt dels för sökandena att förstå varför kommissionen ansåg att det omtvistade stöd som Keller hade beviljats var rättsstridigt, dels för förstainstansrätten att utöva sin prövningsrätt. Sökandena har följaktligen kunnat försvara sina rättigheter inom ramen för denna talan såvitt avser den första delen av det ifrågasatta beslutet.

50 Talan kan således inte vinna bifall på den första grunden.

Den andra grunden: En felaktig tolkning av den tillämpliga italienska lagstiftningen och följaktligen en felaktig tillämpning av artikel 92 i fördraget, samt en otillräcklig motivering när det gäller det förmånliga lån som Keller Meccanica beviljades

— Parternas argument

51 Sökandena har för det första påpekat att kommissionen i det ifrågasatta beslutet anförde att den sardiska stödordningen, såsom den godkännts av kommissionen, endast var tillämplig på företag med fasta investeringar som inte översteg 7 miljarder ITL och med högst 100 anställda. Denna institution anser särskilt att det förmånliga lån som Keller Meccanica beviljats inte uppfyller dessa villkor, eftersom företaget vid den aktuella tidpunkten hade 319 anställda och sammanlagt 53 466 miljoner ITL i fasta investeringar.

52 Sökandena har, i en första delgrund, med stöd av intervenienten hävdade att Keller Meccanica beviljades det förmånliga lånet i överensstämmelse med de villkor som föreskrevs i de av de sardiska myndigheterna utfärdade tillämpningsföreskrifterna för den regionala lagen nr 66/76, i deras lydelse efter åren 1992 och 1993. Storlekskriteriet avseende 100 anställda, som kommissionen hänvisade till, förekom inte i den tillämpliga sardiska lagstiftningen, eftersom det i artikel 2 andra stycket i dessa tillämpningsföreskrifter fastställs att "Finansieringen skall begränsas till ett tak på 100 anställda". Kommissionen gjorde följaktligen en oriktig bedömning när den ansåg att denna gräns var en maximigräns för det stödmottagande företags storlek. Sökandena har dessutom understrukit att det

är bestämmelserna i den aktuella stödordningen i förening med bestämmelserna i beslutet om godkännande som är avgörande för vilka kännetecken en tillåten stödordning har.

- 53 Vad beträffar kommissionens påstående att den har vilseletts av de italienska myndigheternas skrivelse av den 28 juni 1985, har sökandena påpekat att skrivelsens innehåll är förenligt med tillämpningsföreskrifterna för den regionala lagen nr 66/76, vilka också tillämpades i detta fall. Det är följaktligen kommissionen som har gjort fel i förevarande fall.
- 54 Sökandena har, i en andra delgrund, gjort gällande att kommissionens ståndpunkt, enligt vilken det genom ändringarna av tillämpningsföreskrifterna för den regionala lagen nr 66/76 infördes en ny stödordning utan att det gjordes någon anmälan, saknar grund eftersom ändringarna endast genomfördes i syfte att anpassa de ursprungliga tillämpningsvillkoren från år 1980, med hänsyn till den italienska lirans förlorade köpkraft under de följande åren. Den italienska lirans värde försämrades med 130,6 procent under perioden 1980—1992. Om taket hade behållits på den ursprungliga nivån skulle till och med de mindre hantverksföretagen ha utslutits från förmånen av de finansiella stöden. Av detta följer, enligt sökandena, att ändringarna av tillämpningsföreskrifterna för den regionala lagen nr 66/76 inte gav upphov till en ny stödordning, utan de innebar endast att det blev möjligt att anpassa lagstiftningen i fråga till nya krav, samtidigt som det tillåtna stödets syften, tillämpningsvillkor, totala storlek och nivå behölls. Eftersom kommissionen är behörig att *ex officio* ompröva de gällande stödordningarna, är det knappast lämpligt att ålägga institutionen att ompröva ändringarna av sådana ordningar, när de totala budgetmedlen, den maximala stödnivån och villkoren för att bevilja stöden i fråga inte har ändrats.
- 55 Sökandena har därefter anfört att denna uppräkningslista är förenlig med domstolens rättspraxis, i vilken det har klargjorts att uppdatering av kvantitativa åtgärdsparametrar, inom gränserna för det ursprungliga taket, inte innebär någon

ändring av den godkända ordningen (domstolens dom av den 28 april 1993 i mål C-364/90, Italien mot kommissionen, REG 1993, s. I-2097). Sökandena har gjort gällande att kommissionen i detta fall under alla omständigheter har åsidosatt sin motiveringsskyldighet, eftersom den i det ifrågasatta beslutet inte alls förklarade varför deras ståndpunkt, att det med hänsyn till valutans värde var nödvändigt att uppräknas den ovannämnda stödordningen, skulle vara felaktig.

- 56 Sökandena har dragit slutsatsen att kommissionen, genom att i det ifrågasatta beslutet underkänna denna argumentation, som också framställdes av de italienska myndigheterna i det administrativa förfarandet, utan att detta omtalades i nämnda beslut, företog en ofullständig och ytlig granskning av det aktuella ärendet.
- 57 Vad beträffar den första delgrunden har kommissionen för det första påpekat att den sardiska ordningen var föremål för ett granskningsförfarande enligt artikel 93.2 i fördraget och att institutionen i beslutet om godkännande av den sardiska ordningen angav att den hade noterat de fastställda gränserna när det gäller de stödmottagande företagens storlek (högst 100 anställda och 7 miljarder ITL i fasta investeringar). Att de sardiska myndigheterna, efter anmälan, uttryckte dessa gränser på ett tvetydigt sätt i tillämpningsföreskrifterna för den regionala lagen nr 66/76, varigenom den av kommissionen godkända lydelsen ändrades utan förvarning, är en omständighet som endast omfattas av de italienska myndigheternas ansvar.
- 58 Vad beträffar den andra delgrunden, som avser taket på 7 miljarder ITL i fasta investeringar, har kommissionen påpekat att Keller Meccanica, vid erhållandet av det omtvistade stödet, hade 53 466 miljoner ITL i fasta investeringar, det vill säga ett belopp som var mer än åtta gånger högre än det tak som föreskrevs i beslutet om godkännande av den sardiska ordningen. När det gäller argumentationen om en uppräknings med hänsyn till valutans värde har kommissionen för det första påpekat att det aktuella beslutet om godkännande inte innehöll något system för anpassningar. Kommissionen gjorde följaktligen rätt när den i det ifrågasatta

beslutet angav att varje senare ändring borde ha anmälts till den och att det omtvistade stödet följaktligen inte omfattades av beslutet om godkännande av den sardiska ordningen. Slutligen är den av sökandena åberopade domen i det ovannämnda målet Italien mot kommissionen inte relevant i detta fall, eftersom domstolen i nämnda dom begränsade sig till att ogiltigförklara beslutet i fråga på grund av en bristfällig motivering.

— Förstainstansrättens bedömning

- 59 Förstainstansrätten avser att först pröva kommissionens bedömning av huruvida villkoret om de fasta investeringarnas maximibelopp var uppfyllt i detta fall, en bedömning som är föremål för den andra delgrunden.
- 60 Parterna har inte bestritt att de företag vars fasta investeringar var större än 7 miljarder ITL, när beslutet om godkännande av den sardiska ordningen antogs, inte omfattades av tillämpningsområdet för den sardiska ordningen, såsom den hade godkänts. Sökandena har i realiteten inte heller bestritt att det värde som deras fasta investeringar hade när det omtvistade stödet erhöles översteg det tak som föreskrevs när den sardiska ordningen anmäldes till kommissionen och när denna institution godkände nämnda ordning. De har emellertid gjort gällande att taket höjdes för att ta hänsyn till att den italienska liras värde hade försämrats med 130,6 procent efter det att beslutet om godkännande av den sardiska ordningen hade antagits. Sökandena anser att det stöd som Keller Meccanica beviljades är rättsenligt, eftersom värdet av de fasta investeringar som detta företag hade vid tilldelningen av det omtvistade lånet var lägre än det på detta sätt höjda taket.
- 61 Förstainstansrätten finner för det första att sökandenas argumentation, enligt vilken ändringarna av de kvantitativa parametrarna för en godkänd ordning till följd av revalveringar inte innebär att det har införts någon ny ordning skall

underkännas. Domstolen fastslog nämligen i sin dom av den 9 augusti 1994 i mål C-44/93, *Namur-les Assurances du crédit* (REG 1994, s. I-3829), punkt 28, att "det är de bestämmelser som reglerar stödet, dess villkor och gränser som är avgörande för om stödet skall anses som ett nytt eller ett ändrat stöd".

- 62 Det kan mot bakgrund av dessa kriterier konstateras att höjningen av taket för de fasta investeringarna från 7 till 80 miljarder ITL, till följd av de ovan nämnda besluten av den 23 juni 1992 och av den 1 juni 1993, under alla förhållanden utgjorde en ändring av bestämmelserna i den sardiska stödordningen och i synnerhet av gränserna för denna ordning, såsom den hade godkänts av kommissionen. Eftersom denna anpassning av tillämpningsföreskrifterna för lag nr 66/76 var så omfattande, medförde den nämligen en höjning av det antal stödmottagare som kunde komma i fråga för stödordningen i fråga. Därigenom kunde denna ordning göras tillgänglig för Keller Meccanica, vars fasta investeringar uppgick till 53 466 miljoner ITL när det förmånliga lånet beviljades. Kommissionen åsidosatte följaktligen inte artiklarna 92 och 93 i fördraget när den ansåg att denna oanmälda höjning av taket för de fasta investeringarna skulle anses som en betydande ändring av den sardiska stödordningen och att det omtvistade stöd som Keller Meccanica hade beviljats följaktligen utgjorde ett nytt stöd som inte omfattades av denna ordning, såsom den hade godkänts.
- 63 Även om man skulle godta sökandenas ståndpunkt, enligt vilken anpassningen av taket för de fasta investeringarna med hänsyn till den italienska lirans värdeförsämring inte utgjorde en sådan "ändring av gällande ordning" som måste anmälas, kvarstår ändå det faktum att denna värdeförsämring under perioden i fråga — det vill säga från år 1985, det år då den sardiska stödordningen godkändes, till år 1998, det år då det ifrågasatta beslutet antogs — uppgick till 130,6 procent (se ovan punkt 60). Värdet av de fasta investeringar som Keller Meccanica hade när det omtvistade stödet tilldelades, vilket motsvarade 53 466 miljoner ITL, var emellertid mer än sju gånger högre än det tillåtna taket. Den höjning av taket för de fasta investeringarna från 7 till 80 miljarder ITL som föreskrevs i tillämpningsföreskrifterna för den regionala lagen nr 66/76, i deras ändrade lydelse, står följaktligen inte alls i proportion till den italienska lirans värdeförsämring under perioden i fråga. Av detta följer att sökandenas ståndpunkt skall underkännas.

- 64 Förstainstansrätten konstaterar för det andra att sökandenas argumentation avseende domen i det ovannämnda målet Italien mot kommissionen under alla omständigheter skall underkännas, eftersom, såsom det har fastslagits ovan, en höjning av taket för de fasta investeringarna från 7 till 80 miljarder ITL inte kan anses utgöra en uppdatering av de kvantitativa parametrarna för ett stöd, inom gränserna för det ursprungliga taket. Av denna dom framgår inte heller på något sätt att varje gällande stödordning kan uppräknas med hänsyn till valutans värde utan att detta först anmälts till och godkänts av kommissionen. I likhet med vad kommissionen riktigt har påpekat inskränkte sig domstolen i denna dom till att delvis upphäva beslutet i fråga, på grund av att beslutet inte innehöll en tillräcklig motivering i förhållande till den argumentation som de italienska myndigheterna hade framställt i det administrativa förfarandet i nämnda ärende i frågan om den italienska lirans värdeförsämring.
- 65 När det till sist gäller sökandenas argument, enligt vilket kommissionen åsidosatte sin motiveringsskyldighet eller företog en ofullständig och ytlig granskning av det aktuella ärendet genom att i det ifrågasatta beslutet inte ange varför en sådan automatisk anpassning av den omtvistade stödordningens kriterier med hänsyn till den italienska lirans värdeförsämring skulle vara rättsstridig, är det tillräckligt att konstatera att kommissionen i avsnitt IV C i beslutet gjorde gällande att "[e]ftersom den godkända ordningen inte föreskrev en mekanism för anpassning av kriterierna för stöd och stödberättigande, är de senare ändringar som gjorts materiella och skulle ha anmälts". Denna motivering, som för övrigt är förenlig med de överväganden som förstainstansrätten har gjort ovan, utgör ett lämpligt svar på den argumentation som de italienska myndigheterna härvid framställde i det administrativa förfarandet, och gör det möjligt dels för sökandena att förstå varför kommissionen ansåg att det omtvistade stöd som Keller hade beviljats var rättsstridigt, dels för rätten att utöva sin prövningsrätt. Sökandena har följaktligen kunnat försvara sina rättigheter när det gäller kommissionens bedömning av höjningen av det tak för fasta investeringar som föreskrevs i den sardiska stödordningen, vilket bekräftas, i den mån det är nödvändigt, av sökandenas argumentation avseende denna grund.
- 66 Förstainstansrätten konstaterar följaktligen att sökandena inte har anfört något argument som gör det möjligt att ifrågasätta giltigheten av kommissionens

bedömning att det stöd som Keller hade beviljats individuellt inte uppfyllde det villkor om tak för fasta investeringar som föreskrevs i beslutet om godkännande av den sardiska ordningen. Kommissionen hade följaktligen rätt när den på grundval härav drog slutsatsen att detta stöd var rättsstridigt.

- 67 Det finns under dessa omständigheter inte längre något skäl att undersöka sökandenas argumentation beträffande kriteriet avseende 100 anställda. Oavsett huruvida gränsen på 100 anställda är avgörande för hur stor stödmottagaren maximalt får vara, kan förstainstansrätten i denna fråga inte dra någon slutsats som skulle kunna förta giltigheten av konstaterandet i punkt 66.
- 68 Av det ovan anförda följer att talan inte kan vinna bifall på den andra grunden.

Den tredje grunden: Åsidosättande av riktlinjerna för företag i svårigheter, en felaktig tillämpning av artikel 92 i fördraget och åsidosättande av motiverings-skyldigheten

— Sammanfattning av parternas argument

- 69 Sökandena har för det första påpekat att kommissionen i det ifrågasatta beslutet, efter att ha utslutit att de förmånliga lånen i fråga kan omfattas av den godkända stödordningen, anförde att dessa lån inte heller kan anses vara förenliga med den gemensamma marknaden mot bakgrund av riktlinjerna för företag i svårigheter.

- 70 I en första delgrund anser sökandena att kommissionen gjorde en oriktig bedömning när den, på grund av att återhämtningsprogrammet endast var avsett att upprätthålla företagets verksamhet under en begränsad övergångsperiod, fram tills dess att företagen hade överlåtits till en privat köpare, ansåg att villkoret att återställa lönsamheten inte var uppfyllt i detta fall. Sökandena har anfört att det i detta program fastställdes att man skulle kunna återställa lönsamheten genom att göra de investeringar som var nödvändiga för att modernisera utrustningen, utföra registrerade beställningar, skaffa nödvändiga finansieringar, göra sig av med överflödigt arbetskraft, överlåta de tillgångar som inte behövdes i produktionen och genom att vissa av de företag som kontrollerades av Keller-koncernen avvecklades. Att återställa lönsamheten ansågs dessutom som en förutsättning för att överlåta de två företagen till tredje man och skulle därför uppnås före överlåtelsen. På grundval av dessa åtgärder förutsågs i återhämtningsprogrammet, efter det att alla beställningar utförts, ett positivt slutresultat på 1 805 miljoner ITL för Keller och 8 700 miljoner ITL för Keller Meccanica. Programmet skulle härigenom ha gjort det möjligt att täcka alla kostnader, inklusive avskrivning och finansiella kostnader, och att dessutom säkerställa en skälig avkastning på kapitalet i rimlig tid i enlighet med kraven i de riktlinjer som var tillämpliga.
- 71 Av återhämtningsprogrammets begränsade syfte kan man inte heller dra slutsatsen att programmet endast var avsett att genomföra en rent finansiell, och inte strukturell, sanering av företagen i fråga. Enligt sökandena kan man vid bedömningen av programmet nämligen inte bortse från det som är kännetecknande för särskild förvaltning. Det finns i ett fall som detta nämligen inget som hindrar att den särskilde förvaltaren tar initiativ till återhämtningen, som därefter fullföljs av den som förvärvar företaget.
- 72 Sökandena har i en andra delgrund gjort gällande att det är allmänt vedertaget att alla statliga stöd kan ge upphov till en snedvridning av konkurrensen. Enligt gemenskapens rättspraxis krävs följaktligen att kommissionen konkret undersöker huruvida det faktiskt har uppkommit en sådan verkan för att kunna bedöma gemenskapsintresset i den mening som avses i artikel 92.3 c i fördraget. Kommissionen har i detta fall emellertid inte företagit någon grundlig under-

sökning i detta avseende. Sökandena har särskilt framhållit att det är oriktigt att de skulle ha hållits vid liv på konstlad väg, eftersom de har bevisat att återhämtningsprogrammet skulle göra det möjligt att faktiskt återställa lönsamheten. Sökandena har understrukt att det i återhämtningsprogrammet inte förutsågs att de skulle få några nya beställningar i det inledande skedet, eftersom de beställningar som redan hade registrerats medgav att den kvarvarande produktionskapaciteten användes på ett tillräckligt sätt. Det förutsågs emellertid att nya beställningar skulle kunna godtas i ett andra skede, beroende på huruvida de löpande beställningarna hade kunnat fullgöras.

- 73 Sökandena har i denna fråga tillagt att omstruktureringens syften till stor del uppnåddes, vilket bland annat framgår av att en tysk entreprenör förvärvade Keller. Förhandlingar förs dessutom beträffande Keller Meccanica.
- 74 Sökandena har dessutom påpekat att det i punkt 1.2 i riktlinjerna för företag i svårigheter anges att "statligt stöd kan vara berättigat för att undsätta företag som har svårigheter och hjälpa dem att omstrukturera... för att bibehålla en konkurrenskraftig marknadsstruktur när försvinnandet av företag skulle kunna leda till en monopol- eller snäv oligopolsituation". Några sådana hänsyn nämns emellertid inte någonstans i det ifrågasatta beslutet trots att sökandenas närvaro, med hänsyn till marknadsstrukturen, utgör en garanti för konkurrensen i en sektor vars struktur är klart oligopolistisk.
- 75 Sökandena har i en tredje delgrund gjort gällande att bedömningarna i det ifrågasatta beslutet är motstridiga. Kommissionen hänvisade däri nämligen å ena sidan till den omständigheten att det inte förekom några nya beställningar som ett tecken på att sökandena var oförmögna att återställa sin lönsamhet. Å andra sidan såg denna institution att det skulle uppkomma en otillbörlig konkurrensinskränkning för det fall att sökandena fick nya beställningar. Detta motsägel-

sefulla synsätt får till följd att sökandena aldrig kan uppfylla de av kommissionen ställda villkoren, oavsett vilket resultat de uppnår genom återhämtningsprogrammet.

- 76 Kommissionen har bestritt att de argument som har åberopats inom ramen för denna tredje grund är välgrundade.

— Förstainstansrättens bedömning

- 77 Förstainstansrätten erinrar först om att kommissionen kan fastställa vägledande regler för hur den skall utöva sin befogenhet att företa skönsmässiga bedömningar genom att anta sådana rättsakter som riktlinjerna för företag i svårigheter, förutsatt att de innehåller bestämmelser om den inriktning som institutionen avser att följa och att de inte avviker från normerna i fördraget. Det är följaktligen mot bakgrund av dessa regler som det ifrågasatta beslutet skall granskas. I detta sammanhang ankommer det på förstainstansrätten att bedöma om de krav som kommissionen har ålagt sig själv, såsom de anges i riktlinjerna, är uppfyllda i föreliggande fall. Det framgår dessutom av fast rättspraxis att kommissionen genom artikel 92.3 i fördraget ges ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning för att avgöra om ett stöd skall tillåtas med avvikelse från det allmänna förbudet i punkt 1 i denna artikel, i den mån bedömningen av huruvida ett statligt stöd i dessa fall är förenligt eller inte med den gemensamma marknaden ger upphov till frågor som innebär att man skall ta hänsyn till och göra en bedömning av komplicerade ekonomiska förhållanden. Domstolsprövningen skall följaktligen i detta hänseende endast avse en kontroll av att reglerna för handläggning och för motivering har följts och att de omständigheter som har beaktats är materiellt riktiga och att det inte har gjorts någon uppenbart oriktig bedömning eller förekommit maktmissbruk. Det ankommer följaktligen inte på förstainstansrätten att ersätta kommissionens ekonomiska bedömning med en egen bedömning (se dom av den 5 november 1997 i mål T-149/95, Ducros mot kommissionen, REG 1997, s. II-2031, punkterna 61—63).

- 78 Det är mot bakgrund av dessa principer som sökandenas olika argument avseende denna tredje grund skall undersökas.
- 79 När det gäller den första delgrunden avser skiljaktigheterna mellan parterna i huvudsak bedömningen av återhämtningsprogrammet i förhållande till den omstruktureringskyldighet som fastställs i riktlinjerna för företag i svårigheter, för att avgöra om sökandeföretagens lönsamhet kunde återställas efter genomförandet av detta program. I det ifrågasatta beslutet anges i detta avseende att "de förväntade resultaten inte var tillräckliga för att företagen skulle kunna täcka tidigare förluster, även om de redan förvärvade kontrakten skulle slutföras".
- 80 I likhet med vad kommissionen med fog har föreslagit skall det i denna fråga först göras en jämförelse mellan, å ena sidan, de förväntade vinsterna av återhämtningsprogrammet som avsåg att göra det möjligt för sökandena att utföra de beställningar som förelåg när det ifrågasatta beslutet antogs (vilka uppgick till ett värde av 1,8 miljarder ITL för Keller och 8,5 miljarder ITL för Keller Meccanica) och, å andra sidan, storleken av de skulder som sökandena hade (222,7 miljarder ITL såvitt avser Keller och 109 miljarder ITL såvitt avser Keller Meccanica). Av jämförelsen följer att den vinst som kunde förväntas av att dessa beställningar utfördes, och följaktligen av att återhämtningsprogrammet genomfördes, uppgick till cirka 1 procent av Kellers samtliga skulder och till cirka 10 procent av Keller Meccanicas samtliga skulder. Konstaterandet i det ifrågasatta beslutet att villkoret att återställa lönsamheten inte var uppfyllt utgör mot denna bakgrund inte någon uppenbart oriktig bedömning. När det ifrågasatta beslutet antogs kunde kommissionen med stöd härav nämligen dra slutsatsen att ett sådant förhållande mellan de vinster som kunde förväntas av att återhämtningsprogrammet genomfördes och sökandenas samtliga skulder inte gjorde det möjligt för dem att återställa sin lönsamhet på kort eller meddellång sikt.
- 81 Förstainstansrätten konstaterar särskilt att det i riktlinjerna för företag i svårigheter, som kommissionen tillämpade i detta fall, anges att omstruktureringsplanen måste "anses kapabel att föra företaget till en position där det

kan täcka alla sina kostnader inklusive avskrivning och finansiella kostnader och generera en minimiavkastning på kapitalet så att företaget när det har avslutat sin omstrukturering inte kommer att behöva ytterligare tillskott av statligt stöd och kommer att vara i stånd att konkurrera på marknaden av egen kraft". Kommissionen kunde dra slutsatsen att sökandena, med hänsyn till deras samtliga skulder och finansiella kostnader, inte skulle kunna garantera en minimiavkastning på det investerade kapitalet, såsom krävs enligt riktlinjerna i fråga.

- 82 Förstainstansrätten konstaterar slutligen att enligt den allmänna inledningen i återhämtningsprogrammet, vilket kommissionen ingav till rätten i enlighet med dess begäran, förutsatte all omstrukturering av sökandena, som skulle göra det möjligt för dem att bli lönsamma på beräknad tid, nya kapitaltillskott, som inte fanns tillgängliga på detta stadium.
- 83 Att sökandenas verksamhet, efter antagandet av det ifrågasatta beslutet, har återupptagits eller skall återupptas av nya investerare kan inte påverka beslutets lagenlighet. För det första har de exakta villkoren under vilka försäljningarna har eller skall äga rum inte angetts på ett klart och tydligt sätt. För det andra utgör sådana försäljningar omständigheter som hänför sig till tiden efter det att det ifrågasatta beslutet antogs, som förstainstansrätten enligt fast rättspraxis (domstolens dom av den 7 februari 1979 i de förenade målen 15/76 och 16/76, Frankrike mot kommissionen, REG 1979, s. 321, punkt 7; svensk specialutgåva, volym 4, s. 287) inte kan ta hänsyn till. I synnerhet skall kommissionens komplicerade bedömningar bedömas enbart mot bakgrund av de upplysningar som kommissionen hade tillgång till när den gjorde bedömningarna (domstolens dom av den 10 juli 1986 i mål 234/84, Belgien mot kommissionen, REG 1986, s. 2263, punkt 16, svensk specialutgåva, volym 8, s. 691, och av den 26 september 1996 i mål C-241/94, Frankrike mot kommissionen, REG 1996, s. I-4551, punkt 33, och förstainstansrättens dom av den 25 juni 1998 i de förenade målen T-371/94 och T-394/94, British Airways m.fl. och British Midland Airways mot kommissionen, REG 1998, s. II-2405, punkt 81).
- 84 Vad beträffar den tredje grundens andra del konstaterar förstainstansrätten först att bedömningen av denna i stor utsträckning beror på den slutsats som rätten har dragit när det gäller samma grundens första del. Det huvudresonemang som

kommissionen har grundat sig på, i fråga om konkurrensnedvridningar orsakade av de omtvistade stöden, går ut på att stöden medförde att sökandeföretagen hölls vid liv på konstlad väg till skada för de konkurrerande företag som inte hade fått sådana stöd.

- 85 Förstainstansrätten konstaterar dessutom att kommissionen, enligt fast rättspraxis, inte är skyldig att visa vilka verkningar som rättsstridiga stöd verkligen har haft för konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna. Om kommissionen var skyldig att lägga fram ett sådant bevis, skulle detta utmynna i att medlemsstater som utbetalar stöd i strid med anmälningsskyldigheten i artikel 93.3 i fördraget skulle gynnas till förfång för de medlemsstater som anmäler planerade stöd (förstainstansrättens dom av den 30 april 1998 i mål T-214/95, Vlaams Gewest mot kommissionen, REG 1998, s. II-717, punkt 67). Denna rättspraxis vinner dessutom stöd i lydelsen av artikel 92.1 i fördraget, enligt vilken inte bara de stöd som "snedvrider" konkurrensen, utan även stöd som "hotar" att snedvrیدا konkurrensen är oförenliga med den gemensamma marknaden.
- 86 Konstanterandet att återhämtningsprogrammet inte var en tillräcklig garanti för att sökandena åter skulle bli lönsamma möjliggjorde, under dessa omständigheter, i sig antagandet att konkurrensnedvridningar, åtminstone potentiella sådana, förekom till följd av de omtvistade stöden.
- 87 Förstainstansrätten kommer, vid bedömningen av denna del av den tredje grunden, följaktligen inte att pröva huruvida kommissionens underordnade överväganden om de konkurrensnedvridningar till följd av nya beställningar som sökandena hade kunnat få efter det att återhämtningsprogrammet genomförts är välgrundade.

- 88 När det slutligen gäller sökandenas argumentation enligt vilken den omständigheten att de försvann från marknaden skulle medföra en risk för att det uppkom en snäv oligopolsituation, räcker det med att konstatera att kommissionen i tillräcklig grad i det ifrågasatta beslutet har bevisat att det inte var tillverkarna av rullande järnvägsmateriel som gav upphov till oligopol, utan, i förekommande fall, de järnvägsföretag som har dessa tillverkare som sina leverantörer.
- 89 Vad beträffar tredje delgrunden (se ovan punkt 75) konstaterar förstainstansrätten för det första att kommissionen i det ifrågasatta beslutet (avsnitt VI, tredje och fjärde styckena) påpekade att ett omstruktureringsstöd, enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter, endast kan tillåtas om fyra kumulativa villkor är uppfyllda.
- 90 Efter att ha konstaterat att de två första villkoren, som kräver dels att omstruktureringsplanen gör det möjligt att återställa företagets långfristiga lönsamhet inom en rimlig tid, dels att denna plan undviker otillbörliga konkurrenssnedvridningar till följd av stödet, inte var uppfyllda, drog kommissionen slutsatsen att de inslag av stöd som hade undersökts inte kunde "omfattas av undantaget i artikel 92.3 c, vilket är det enda undantag som kan tillämpas på stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter" (avsnitt VI, trettonde stycket).
- 91 För att kunna dra slutsatsen att det "viktigaste villkoret i riktlinjerna (att upprätta en omstruktureringsplan som är i stånd att återupprätta företagens lönsamhet på lång sikt) inte är uppfyllt" (avsnitt VI, elfte stycket) grundade sig kommissionen bland annat på konstaterandet att företagen i fråga inte hade fått några nya beställningar när förfarandet inleddes (avsnitt VI, sjätte stycket).

- 92 Kommissionen tog därefter hänsyn till eventualiteten att företagen fick nya beställningar (avsnitt VI, tolfte stycket) när den prövade det andra villkoret om att denna plan skall förhindra otillbörliga konkurrensnedvridningar till följd av inslagen av stöd.
- 93 Förstainstansrätten kan i detta hänseende inte konstatera att det finns några motstridiga uppgifter i det ifrågasatta beslutet. Att företagen kunde få nya beställningar motsägs nämligen inte av det ostridiga konstaterandet att sådana beställningar inte förelåg när förfarandet inleddes.
- 94 Sökandena kan inte hävda att de aldrig skulle kunna uppfylla de villkor som kommissionen ställer.
- 95 Av det ifrågasatta beslutet framgår nämligen klart, beträffande det andra villkoret, att kommissionen betonade de konkurrensnedvridningar som följde av att företagen i fråga hölls vid liv på konstlad väg (avsnitt VI, tolfte stycket). Det är följaktligen rimligt att anse att bedömningen av det andra villkoret — och de verkningar som eventuella framtida beställningar kunde föranleda — skulle ha blivit en annan om det hade funnits en omstruktureringsplan som gjorde det möjligt för företagen i fråga att uppnå långfristig lönsamhet.
- 96 Mot denna bakgrund skall även den tredje delgrunden underkännas.

- 97 Av de ovan anförda skälen följer sammantaget att talan inte kan vinna bifall på sökandenas tredje grund.

Den fjärde grunden: Åsidosättande av motiveringsskyldigheten såvitt avser hänvisningen till de regler i den italienska lagstiftningen som avser särskild förvaltning

- 98 Sökandena har bland annat påpekat att kommissionen, i avsnitt VI sista stycket i det ifrågasatta beslutet, anförde att dess konstaterande att de beviljade stöden är rättsstridiga inte kan påverkas av att stödmottagarna står under särskild förvaltning. Sökandena har förklarat att denna argumentation saknar all relevans, eftersom de omtvistade stödåtgärderna inte beviljades med stöd av lag nr 95/79 utan med stöd av de regionala sicilianska och sardiska lagarna. Den relevanta frågan skulle nämligen ha varit huruvida de omtvistade stöden kunde anses utgöra enskilda fall av tillämpning av de stödordningar som först hade godkänts av kommissionen.
- 99 Det är i detta hänseende tillräckligt att påpeka att avsnitt VI sista stycket i det ifrågasatta beslutet endast är en bekräftelse på att det för sökandena, i likhet med vad de själva har anført, saknar betydelse huruvida de står under särskild förvaltning när det gäller att avgöra huruvida de beviljade stöden är rättsenliga. Det har följaktligen inte framkommit på vilket sätt kommissionen i detta avseende skulle ha åsidosatt motiveringsskyldigheten enligt artikel 190 i EG-fördraget (nu artikel 253 EG).
- 100 Talan kan följaktligen inte vinna bifall på den fjärde grunden.

- 101 Eftersom ingen av de grunder som har åberopats till stöd för det första och det andra yrkandet kan godtas, skall dessa två första yrkanden ogillas.

Det tredje yrkandet, som har framställts i andra hand

- 102 Sökandena har till stöd för sitt tredje yrkande, som har framställts i andra hand, åberopat en enda grund, som avser en oriktig bedömning såvitt avser den tidpunkt från vilken räntan på de återbetalningspliktiga beloppen skall beräknas.

Parternas argumentation

- 103 Sökandena har för det första påpekat att kommissionen i det ifrågasatta beslutet preciserade att det stöd som de förmånliga lånen utgjorde bestod i skillnaden mellan den räntesats som tillämpades på dem och den referensränta som gällde i Italien år 1995 (11,35 procent). Detta innebar att stödet till förmån för Keller uppgick till 4 288 miljoner ITL och att stödet till förmån för Keller Meccanica uppgick till 903 miljoner ITL. I det ifrågasatta beslutet föreskrivs dessutom att de belopp som skall återkrävas medför ränta från dagen då stöden beviljades till dess att de omtvistade beloppen faktiskt har återbetalats.
- 104 Sökandena anser att dessa räntor har beräknats på ett oriktigt sätt, eftersom de i sämsta fall skall beräknas från den tidpunkt då sökandena faktiskt tog lånen i fråga i anspråk. Den fördel som de har åtnjutit bestod i en lättnad i amorteringskostnaden för dessa lån. Denna lättnad märktes emellertid inte förrän vid de aktuella lånens första förfallodag.

- 105 Kommissionen har gjort gällande att sökandena började dra fördel av de förmånliga lånens positiva verkningar när medlen ställdes till deras förfogande, eftersom dessa medel var nödvändiga för att sökandena skulle kunna återuppta sina verksamheter. I enlighet med kommissionens fasta praxis är det dagen då dessa stöd beviljades som skall beaktas när det gäller deras indrivning.

Förstainstansrättens bedömning

- 106 Förstainstansrätten konstaterar för det första att sökandena i praktiken endast har ifrågasatt den tidpunkt från vilken räntorna på de återbetalningspliktiga beloppen skall beräknas.
- 107 Det skall härefter erinras om att det av fast rättspraxis följer att det förutsätts, för att den situation som rådde innan det rättsstridiga stödet betalades ut skall kunna återställas, att stödets alla finansiella fördelar som har konkurrensbegränsande verkningar på den gemensamma marknaden har undanröjts (se särskilt förstainstansrättens dom av den 8 juni 1995 i mål T-459/93, Siemens mot kommissionen, REG 1995, s. II-1675, punkt 97). När det gäller fastställelsen av den dag från vilken räntorna skall beräknas följer det av det föregående att dessa räntor inte kan börja löpa förrän från och med dagen då stödmottagaren faktiskt har kunnat förfoga över kapitalbeloppet i fråga. Denna regel skall tolkas på så sätt att räntorna börjar löpa från och med dagen då stöden faktiskt har ställts till förfogande (domen i det ovannämnda målet Siemens mot kommissionen, punkterna 98—102). Förstainstansrätten bekräftade denna rättspraxis i en dom av den 16 december 1999 i mål T-158/96, Acciaierie di Bolzano mot kommissionen (REG 1999, s. II-3927), punkt 98, och angav vad gäller den dag från vilken denna typ av räntor skall beräknas, att räntorna skall motsvara den finansiella fördel som följer av att kapitalet i fråga disponerats under en viss period.

- 108 Det framkommer mot bakgrund av denna rättspraxis att kommissionen hade rätt när den ansåg att räntorna på de omtvistade stöden började löpa dagen då de förmånliga lånen beviljades och inte när dessa lån faktiskt användes, eftersom det skall anses att företagen kunde förfoga över beloppen i fråga från och med förstnämnda dag.
- 109 Följaktligen skall denna grund underkännas och det tredje yrkandet ogillas.

Rättegångskostnader

- 110 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökandena skall förpliktas att bära sina rättegångskostnader och att solidariskt ersätta kommissionens rättegångskostnad. Eftersom sökandena har tappat målet, skall kommissionens yrkande bifallas.
- 111 Eftersom medlemsstater som har intervenerat i ett mål skall bära sina rättegångskostnader, enligt artikel 87.4 i rättegångsreglerna, skall dessutom Republiken Italiens yrkande, om att kommissionen skall ersätta den rättegångskostnad som denna stat haft som intervenient, ogillas.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (andra avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

- 1) **Talan ogillas.**
- 2) **Sökandena skall bära sina rättegångskostnader och solidariskt ersätta kommissionens rättegångskostnad.**
- 3) **Intervenienten skall bära sin rättegångskostnad.**

Meij

Lenaerts

Jaeger

Pirrung

Vilaras

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 30 januari 2002.

H. Jung

Justitiesekreterare

A.W.H. Meij

Ordförande